

RP 267/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skyldigheterna för dem som bedriver kontant återbetalning av mervärdesskatten på försäljning till resande och lag om ändring av 70 b och 133 § i mervärdesskattelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om skyldigheterna för dem som bedriver kontant återbetalning av mervärdesskatten på försäljning till resande. De bestämmelser som för närvarande finns i en förordning tas nu in i lag, och samtidigt uppdateras bestämmelserna. Lagen ska tillämpas på verksamhetsställen som finns i anslutning till övergångsställen vid den finska gränsen och som återbetalar mervärdesskatten till re-

sande som för ut inköp från Europeiska unionens område. Det tillstånd som krävs för verksamheten beviljas av Skatteförvaltningen, som också ska svara för tillsynen över efterlevnaden av lagen.

I mervärdesskattelagen föreslås närmast ändringar av teknisk natur.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av juli 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 TIDIGARE LAGSTIFTNING	3
3 NULÄGE	5
3.1 Mervärdesskattedirektivet	5
3.2 Mervärdesskattelagstiftningen	5
3.3 Återbetalningsförordningen	6
3.4 Skattefriheten i praktiken vid försäljning till resande	7
4 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	10
4.1 Behovet av bestämmelser om tillståndsplikt och av övrig reglering när det gäller återbetalningsverksamhet	10
4.2 Förutsättningarna för verksamhetstillstånd, skyldigheter som gäller verksamheten samt övervakning och tillsyn	12
4.3 Övriga ändringar	14
5 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	14
6 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	14
DETALJMOTIVERING	16
1 LAGFÖRSLAG	16
1.1 Lagen om skyldigheterna för dem som bedriver kontant återbetalning av mervärdesskatten på försäljning till resande	16
1.2 Mervärdesskattelagen	19
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	19
3 IKRAFTTRÄDANDE	19
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	19
4.1 Näringsfrihet och överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på enskilda	19
4.2 Ändamålsenligheten vid överföring av en förvaltningsuppgift	21
4.3 Skyldigheten att tillgodose de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och kravet på god förvaltning	21
4.4 Återkallande av verksamhetstillstånd	22
LAGFÖRSLAG	24
1. Lag om skyldigheterna för dem som bedriver kontant återbetalning av mervärdesskatten på försäljning till resande	24
2. Lag om ändring av 70 b och 133 § i mervärdesskattelagen	27
BILAGA	29
PARALLELLTEXT	29
2. Lag om ändring av 70 b och 133 § i mervärdesskattelagen	29

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Näringsfriheten tryggas som en grundläggande fri- och rättighet i grundlagen. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Näringsfriheten regleras närmare i lagen angående rättighet att idka näring (122/1919), nedan *näringslagen*, som innehåller grundläggande bestämmelser om rätten att idka näring i Finland.

Principen om näringsfrihet innefattar rätt att idka näring utan något särskilt tillstånd av myndigheterna. Inom vissa branscher som är förknippade med särskilda säkerhets- eller hälsorisker eller ekonomiska risker har rätten att idka näring dock begränsats genom speciallagstiftning. Sådana s.k. reglementerade näringar anges i 3 § i näringslagen. Enligt paragrafens inledande stycke föreskrivs det särskilt genom lag eller förordning om idkande av dem.

Med stöd av 3 § i näringslagen har det genom åren utfärdats förordningar om de reglementerade näringarna. Av dem är endast tre längre i kraft 2014. En sådan är förordningen om organisering av mervärdesskattefri försäljning till resande (485/1985), nedan *återbetalningsförordningen*. Arbets- och näringsministeriet har för avsikt att bereda en ny lag om näringsverksamhet som upphäver näringslagen från 1919. Samtidigt upphävs de förordningar som har utfärdats med stöd av 3 § i lagen.

Uttrycket "i enlighet med lag" i 18 § 1 mom. i grundlagen hänvisar till möjligheten att genom lag begränsa den rättighet som tryggas i bestämmelsen. Det betyder att bestämmelser om idkande av näring inte längre får utfärdas genom förordning eller andra bestämmelser på lägre nivå än lag.

Det är skäl att se till att bestämmelserna om organisering av mervärdesskattefri försäljning till resande fås att överensstämma med grundlagen genom att dessa bestämmelser överförs från förordning till lag och genom att kravet på tillstånd utvärderas på nytt. Bestämmelserna behöver också revideras till innehållet för att motsvara dagens behov.

Regleringen av mervärdesskattefri försäljning till resande handlar inte om beskattning. I detta sammanhang vore det dock ändamålsenligt att se över vissa detaljer i mervärdesskattelagstiftningen som gäller försäljning till resande.

2 Tidigare lagstiftning

Omsättningsskatten och mervärdesskatten är konsumtionsskatter, men det är den näringsidkare som säljer nyttigheterna som är skattskyldig. Bestämmelserna i de tidigare omsättningsskattelagarna (532/1963 och 559/1991) och den gällande mervärdesskattelagen (1501/1993) gäller inte rättigheterna och skyldigheterna för köpare som befinner sig i konsumentens ställning. Överföring av skatten på försäljningspriserna och en eventuell återbetalning av den till kunden samt andra frågor som gäller förhållandet mellan butiksägare och konsument hör till privaträttens område.

Omsättningsskatten och mervärdesskatten inriktas i regel, i enlighet med konsumtionslandsprincipen, på de nyttigheter som konsumeras i varje enskilt land. Försäljning av varor i Finland är skattepliktig enligt huvudregeln.

Försäljning av varor till resande som bor utanför de nordiska länderna och som själva för varorna med sig utomlands befriades i Finland från mervärdesskatt den 1 juli 1985. Ändringen motiverades med att man ville främja turistnäringen och exporthandeln och ge olika företag en jämlikare behandling. Före det var försäljning till resenärer skattefri enbart som normal exportförsäljning, varvid företaget skulle sköta exportklareringen och leveransen av varorna från Finland.

Som villkor för att försäljningen till resande skulle vara mervärdesskattefri ställdes ett utförelselintyg utfärdat av ett återbetalningsföretag (i återbetalningsförordningen kallat "återbäringsaffär") som hade beviljats tillstånd av handels- och industriministeriet. Bestämmelser om detta villkor ingick i den ändring av förordningen angående omsättningsskatt (571/1963) som utfärdades i samma veva. Säljarna skulle behandla försäljningen

som skattepliktig tills de fick intyget. Ett intyg från ett återbetalningsföretag var då alltså den enda grunden för att försäljning till resande skulle behandlas som skattefri. I praktiken utfärdade tullmyndigheterna intyget om återbetalningsföretagets verksamhetsställe var stängt. Enligt detta system fick resanden tillbaka den omsättningsskatt som ingick i varornas inköpspris kontant av återbetalningsföretaget redan vid utresan genom att visa upp en de förseglade paketen och en blankett som hade fyllts i i affären. Systemet byggde huvudsakligen på det system som hade införts i Sverige 1980, och även Norge höll på att övergå till ett liknande system.

Som alternativ övervägde man i Finland ett system som tillämpades på andra håll i Europa och där en förutsättning för skattefri utförelse var ett intyg bestyrkt av Tullen. I det systemet sänder den resande i samband med utresan sitt utförelseintyg från Tullen till säljaren, som överför pengarna till den resandes konto efter att ha fått intyget. Enligt motiveringen till regeringens proposition om en ändring av 1 § i lagen angående omsättningsskatt från 1963 (RP 64/1985 rd) hade en effektiv och saklig administration av ett sådant system förutsatt att en kontinuerlig tullövervakning ordnas både på flygplatser och i hamnar under hela den tid då det finns avgående trafik. Enligt motiveringen hade tullverket inte tillräckliga resurser för en sådan kontinuerlig bemanning och inte heller behov av att avsevärt utöka tullverkets tjänster och befattningar på grund av detta exportförsäljningssystem. Av dessa orsaker och på grund av de positiva erfarenheterna i Sverige gick man i Finland in för ett system som baserade sig på den svenska modellen.

I samband med detta utfärdades med stöd av 3 § 25 punkten i näringslagen förordningen angående organisering av omsättningsskattefri försäljning till resande, numera återbetalningsförordningen. Återbetalningsföretag som organiserade och administrerade skattefri försäljning till resande skulle enligt förordningen söka tillstånd av handels- och industriministeriet och organisera sin verksamhet så att de kan utreda resandens boplingsort och intyga att resanden har fört de köpta varorna med sig utomlands utan att ha använt dem i Finland. Enligt förordnings-

promemorian strävade man med tanke på turisternas bästa efter att garantera att återbetalningsföretagets verksamhet var tillförlitlig genom krav på solvens, krav på garanti innan näringstillstånd beviljas, tillstånd för viss tid och återbetalningsföretagets ansvar för sina ombud. Enligt promemorian är ett syfte med bestämmelserna att återbetalningsföretagets verksamhet ska fortsätta även om ett återbetalningsföretag som beviljats tillstånd råkar i ekonomiska svårigheter. Återbetalningsföretagen skulle använda en av handels- och industriministeriet godkänd blankett som intyg över utförelsen. Det föreskrevs att återbetalningsföretagen var skyldiga att betala tillbaka skatten på basis av blanketter som utfärdats av andra återbetalningsföretag.

Den gamla lagen och förordningen angående omsättningsskatt upphävdes genom den nya omsättningsskattelagen (559/1991) och omsättningsskatteförordningen (560/1991). Motsvarande bestämmelser som de gamla om försäljning till resande togs in i den nya lagen och förordningen. Vissa bestämmelser i återbetalningsförordningen ändrades vid ingången av 1994 på grund av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och ändringar i näringslagen (förordning 1637/1993).

Finland övergick från omsättningsskatt till mervärdesskatt genom mervärdesskattelagen, som trädde i kraft den 1 juni 1994. Då togs motsvarande bestämmelser om försäljning till resande som de då gällande in i mervärdesskattelagen och mervärdesskatteförordningen (50/1994).

På grund av Finlands eventuella EU-medlemskap ändrades mervärdesskattelagen 1994 för att motsvara Europeiska gemenskapernas mervärdesskattesystem. Bestämmelser om gemenskapens mervärdesskattesystem fanns i rådets sjätte direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (77/388/EEG; *sjätte mervärdesskattedirektivet*). Direktivet har senare ersatts med rådets direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt (*mervärdesskattedirektivet*), som till innehållet motsvarar det sjätte mervärdesskattedirektivet. På grund av beskattningssystemet för handel på

EU:s inre marknad ändrades skattefriheten enligt mervärdesskattelagen vid försäljning till resande till att gälla resande som bor utanför EU och själva för med sig de köpta varorna utanför EU.

Bestämmelserna i mervärdesskattelagen och mervärdesskatteförordningen om försäljning till resande ändrades vid ingången av 1996 på grund av en ändring av sjätte mervärdesskattedirektivet och vid ingången av 2004 i anslutning till ändringar av faktureringsbestämmelserna i mervärdesskattelagen. På grund av den förstnämnda ändringen sågs också återbetalningsförordningen över 1995.

3 Nuläge

3.1 Mervärdesskattedirektivet

Enligt artikel 146.1 b i mervärdesskattedirektivet ska medlemsstaterna från skatteplikt undanta leverans av varor som av en förvärvare som inte är etablerad inom deras respektive territorium eller för hans räkning försänds eller transporteras ut ur gemenskapen, med undantag av varor som transporteras av förvärvaren själv för utrustning, bunkring eller proviantering av fritidsbåtar och privatflygplan eller andra transportmedel för privat bruk.

I artikel 147.1 anges att om leveransen gäller varor som medförs i resandes personliga bagage, ska undantaget endast gälla om följande villkor är uppfyllda:

— Den resande är inte etablerad i gemenskapen.

— Varorna transporteras ut ur gemenskapen före utgången av den tredje månaden efter den månad då leveransen äger rum.

— Leveransens sammanlagda värde, inklusive mervärdesskatt, överstiger 175 euro; medlemsstaterna får dock undanta en leverans vars sammanlagda värde är lägre än det beloppet.

Enligt artikel 147.2 ska bevis om exporten finnas i form av fakturan, eller motsvarande handling, som ska vara påtecknad av det tullkontor där varorna lämnade gemenskapen. Denna punkt innehåller dessutom bestämmelser om att prov på stämplars ska sändas till kommissionen och om vad som avses med en resande som inte är etablerad i gemenskapen.

3.2 Mervärdesskattelagstiftningen

Enligt 70 b § 1 mom. i mervärdesskattelagen betalas skatt inte på försäljning av varor som medförs som bagage till en passagerare som inte har sin hemort inom gemenskapen eller i Norge, om det utreds att passageraren, så som föreskrivs genom förordning av statsrådet, har fört ut varorna oanvända från gemenskapen under de tre följande månaderna efter försäljningsmånaden och om det vederlag som tagits ut hos passageraren är minst 40 euro.

Bestämmelser om hur man visar att förutsättningarna för skattefri försäljning till resande uppfylls ingår i 8 § 2 mom. i mervärdesskatteförordningen. Enligt det momentet anses som sådan utredning om att köparen har fört ut varorna ur gemenskapen som avses i 70 b § 1 mom. mervärdesskattelagen en faktura eller något annat verifikat som den tullanstalt via vilken varorna förs ut ur gemenskapen har styrkt med sin stämpel, eller ett intyg som utfärdats av ett återbetalningsföretag som beviljats tillstånd enligt återbetalningsförordningen och som bedriver kontantåterbetalningsverksamhet. Skattefriheten för varor som har sålts i Finland kan således visas med ett intyg utfärdat antingen av ett återbetalningsföretag eller av Tullen, och butiksägarna behöver inte nödvändigtvis anlita återbetalningsföretagens tjänster. Om försäljningen sker på en flygplats i avgångshallen för utrikestrafik anses enligt 6 mom. även det kontrollkort över utrikesflyg som köparen uppvisar som en utredning om att köparen för ut varorna ur gemenskapen. Försäljaren ska då fylla i en av Skatteförvaltningen godkänd blankett för mervärdesskattefri försäljning.

Om varorna har köpts i en annan medlemsstat och köparen i sitt bagage för ut dem ur gemenskapen via Finland, styrker enligt 5 mom. tullanstalten i fråga på köparens begäran med stämpel att varorna förs ut ur gemenskapen.

I 8 § finns det också bestämmelser om de uppgifter som ska finnas på verifikat som Tullen har styrkt när det gäller försäljning i Finland, om kontroll av hemorten och om försegling av inköp.

Enligt 1 a § 1 mom. i mervärdesskattelagen avses i den lagen med Finland Finlands mervärdesskatteområde enligt Europeiska gemenskapernas lagstiftning samt landskapet Åland, och med utlandet alla andra områden. Med medlemsstat och gemenskapen avses enligt 2 mom. medlemsstaternas och gemenskapens mervärdesskatteområde enligt Europeiska gemenskapernas lagstiftning. Landskapet Åland omfattas enligt protokoll 2 till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994) inte av gemenskapens mervärdesskattelagstiftning. Enligt mervärdesskattedirektivet ska Åland inom mervärdesbeskattningen anses vara ett tredje territorium som likställs med tredje länder, dvs. länder utanför gemenskapen. Därför gäller skattefrihetsbestämmelsen i 70 b § 1 mom. i mervärdesskattelagen också försäljning inom landskapet Åland till personer som inte har sin hemort inom gemenskapen. Bestämmelsen kompletteras av 14 § 1 mom. i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (1266/1996). Enligt det momentet tillämpas 70 b § 1 mom. i mervärdesskattelagen också då en vara i landskapet Åland säljs till en passagerare med hemort i en annan stat och då varan förs ut från Åland.

3.3 Återbetalningsförordningen

I återbetalningsförordningen benämns ett företag som organiserar och administrerar den mervärdesskattefria försäljningen till resande återbäringsaffär (i denna proposition används benämningen *återbetalningsföretag*). Enligt 1 § i förordningen avses med mervärdesskattefri försäljning till resande sådan försäljning till resande som motsvarar förutsättningarna i 70 b § 1 mom. i mervärdesskattelagen.

För att få driva ett återbetalningsföretag måste man ha tillstånd av arbets- och näringsministeriet. På de villkor som ministeriet bestämmer kan tillstånd beviljas en juridisk person eller en utländsk sammanslutning eller en utländsk stiftelse som registrerat filial i Finland eller en sådan fysisk person som råder över sig själv och sin egendom och som har rätt att idka näring i Finland. Enligt förordningen är solvens en förutsättning för att

tillstånd ska kunna beviljas. Vidare förutsätts det att verksamheten bedrivs under ledning av en ansvarig föreståndare.

Enligt 2 § 3 mom. i återbetalningsförordningen ska det vid beviljande av tillstånd i fråga om ett sådant återbetalningsföretag som planerar att införa ett system för kontant återbetalning av mervärdesskatt fästas avseende vid att tjänster i anslutning till försäljning till resande är tillgängliga på de viktigaste gränsstationerna.

I 8 § 1 mom. i förordningen föreskrivs det att återbetalningsföretag som avses i 2 § 3 mom., dvs. återbetalningsföretag som planerar att införa ett system för kontant återbetalning av mervärdesskatt, ska organisera systemet för försäljning till resande så att de kan utreda resandens boningsort och intyga att resanden inom de tre följande månaderna efter försäljningsmånaden har fört varorna oanvända med sig från EU-området. Intyget ska som bevis på att försäljningen är skattefri lämnas till den handelsrörelse som har sålt varorna. Den som bedriver kontantåterbetalningsverksamhet ska enligt förordningen alltså övervaka den utförelse av varorna som är en förutsättning för skattefrihet och lämna ett intyg över den. Återbetalningsföretagens övervakning gäller bara förutsättningarna för skattefri försäljning till resande, men däremot inte t.ex. kontroll av att exportbegränsningarna iakttas.

Andra återbetalningsföretag ska enligt 8 § 2 mom. med hjälp av ett av Tullen stämplat verifikat försäkra sig om att försäljningen till en resande är mervärdesskattefri. Ett sådant återbetalningsföretag övervakar således inte att varorna förs ut ur området utan betalar tillbaka skatten utifrån en faktura som Tullen har stämplat och som den resande sänder efter att ha lämnat landet. Även denna återbetalningsverksamhet kräver tillstånd enligt 2 § 1 mom. Återbetalningsföretag utövar inte offentlig förvaltningsmakt och det finns inte heller någon annan grund för en begränsning av näringsfriheten. En bestämmelse om tillståndspflicht för sådan här verksamhet strider mot grundlagen och får enligt dess 107 § således inte tillämpas av myndigheter.

I 2 § 4 mom. i återbetalningsförordningen sägs det att en handelsrörelse som bedriver mervärdesskattefri försäljning till resande

dock inte behöver tillstånd för att kunna betala tillbaka mervärdesskatt på ett konto.

Återbetalningsföretaget ska enligt förordningen till arbets- och näringsministeriet lämna en av ministeriet godkänd bankgaranti eller kreditförsäkring för att trygga återbetalningen av mervärdesskatt till de resande samt betalningen av arvoden och löner till ombuden. I ansökan ska sökanden förklara det system för återbetalning av mervärdesskatt som sökanden har planerat och de möjligheter till skattegranskning som systemet erbjuder samt att de tjänster som resanden erbjuds är tillförlitliga. Ministeriet ska inhämta Skatteförvaltningens utlåtande om ansökan. Tillstånd beviljas på viss tid, för högst fem år. Tillståndet kan förnyas efter ansökan.

Återbetalningsföretaget kan sluta ombudsavtal om utförande av uppgifter i samband med den mervärdesskattefria försäljningen till resande. Enligt förordningen ansvarar återbetalningsföretaget för ombudets verksamhet som för sin egen.

För inrättande av ett sådant verksamhetsställe där mervärdesskatt återbetalas till en resande när han eller hon överskrider gränsen för Finlands tullområde ska godkännande ges av arbets- och näringsministeriet innan verksamhetsstället öppnas. Om verksamhetsstället stängs, ska en anmälan göras till ministeriet.

Ett återbetalningsföretag som tillämpar ett system för kontant återbetalning är enligt förordningen skyldigt att använda en av arbets- och näringsministeriet godkänd blankett som berättigar till återbetalning av mervärdesskatt och att betala tillbaka mervärdesskatt till resande även på basis av blanketter som har utfärdats av andra återbetalningsföretag. I förordningen anges det vidare att ett återbetalningsföretag enligt resandens önskan ska återbetala mervärdesskatten antingen då resanden överskrider gränsen för Finlands tullområde eller inom en månad efter det. Andra återbetalningsföretag och handelsrörelser ska betala tillbaka skatten på försäljning till resande inom en månad från det att de har fått det verifikat som stämpats av Tullen.

Återbetalningsförordningen innehåller också bestämmelser om återkallande av tillstånd och om tillstånd som förfaller vid konkurs.

3.4 Skattefriheten i praktiken vid försäljning till resande

Enligt den gällande mervärdesskattelagstiftningen kan affärerna således betala tillbaka den mervärdesskatt som ingår i priset på varor som de säljer till resande, antingen genom att sköta återbetalningen själva eller genom att anlita återbetalningsföretag som har beviljats tillstånd. I vartdera fallet gäller kravet inom mervärdesbeskattningen på kontroll av köparens hemort och försegling av inköpen.

Om affären tar hand om återbetalningen av mervärdesskatten själv, ska den ge köparen en faktura eller ett verifikat som innehåller de uppgifter som anges i mervärdesskatteförordningen. Köparen låter stämpla den faktura som säljaren har gett i tullen och sänder den till den affär som har sålt varorna. Om köparen inte lämnar EU genast efter utresan från Finland utan reser via en annan medlemsstat, ska han eller hon be om en stämpel i den statens tull via vilken han eller hon lämnar EU. När affären får fakturan och samtidigt bevis för att varorna har förts ut från EU betalar den in den skatt som ingick i varornas köpspris på det konto som köparen har uppgett eller betalar skatten till köparen i samband med dennes följande besök och behandlar försäljningen som skattefri i sin bokföring.

I Finland har arbets- och näringsministeriet beviljat två företag tillstånd, nämligen Global Blue Finland Oy (Global Blue) och Tax Free Shopping Nordic Oy. Det förstnämnda företaget har varit verksamt sedan systemet med försäljning till resande infördes, dvs. juli 1985, och det andra har hösten 2014 ännu inte inlett sin verksamhet.

Global Blue-koncernen har företag som bedriver återbetalning av mervärdesskatt i mer än fyrtio länder. Global Blue Finland Oy har fyra egna återbetalningsställen i Finland, nämligen i Nuijamaa, Vaalimaa och Imatra och på Helsingfors-Vanda flygplats. Utöver det har bolaget ombudsavtal med fyra företag, som har över tio serviceställen. Arbets- och näringsministeriet har godkänt dessa ombuds serviceställen som kontantåterbetalningsställen. Ombud är t.ex. Safar Oy på tågen till Ryssland, Itähuolinta Oy i Niirala och

Kahvila Raja-Kontti i Vartius i Kuhmo. Dessutom betalar fyra ombud tillbaka skatten utifrån en tax free-blankett som Tullen har styrkt först när varorna har förts ut ur landet. De är således inte kontantåterbetalningsställen.

Global Blues verksamhet baserar sig på användningen av en blankett som arbets- och näringsministeriet har godkänt och som ger rätt att få återbetalning, dvs. en så kallad tax free-blankett. På blanketten fyller affären i uppgifter om de sålda varorna och om den resande samt antalet förpackningar. På blanketten anges det också om den resande vill få återbetalningen kontant eller på ett kreditkorts- eller bankkonto. Den resande får blanketten med sig från affären, som behåller en kopia. I affären får den resande också ett kvitto över inköpet.

Inköpen förseglas med antingen ett klistermärke där tax free-blankettens nummer skrivs in eller numrerad tejp av vilken en del också fästs på blanketten. På så sätt kan inköpen och verifikaten över dem kopplas till varandra.

När den resande lämnar Finland och samtidigt EU-området, visar han eller hon passet, inköpen, kvittot och tax free-blanketten på Global Blues återbetalningsställe vid gränstationen. Efter att ha kontrollerat den resandes uppgifter och varor införs det på återbetalningsstället en försäkran på blanketten om att varorna har förts ut från EU oanvända. En resande som har valt kontant återbetalning får som återbetalning den mervärdesskatt som ingår i varornas inköpspris, minskad med bolagets arvode. Härfter får Global Blue tillbaka blanketten för arkivering. Bolaget sänder affären en faktura på mervärdesskattebeloppet, och affären bokför försäljningen som skattefri försäljning

Återbetalning till ett kreditkortskonto har enligt Global Blue gjorts så att den resande efter att varorna har kontrollerats antingen sänder den bestyrkta blanketten till Global Blue per post eller visar den redan före sin utresa vid återbetalningsstället eller det kombinerade kontroll- och utbetalningsstället.

Om den resande lämnar EU via en gränstation som saknar ett Global Blue-ställe eller vars Global Blue-ställe är stängt, låter han eller hon stämpla sin tax free-blankett i tullen

och sänder den sedan till Global Blue för att få återbetalningen på sitt kreditkort eller hämta den under följande besök.

Global Blue gör med arbets- och näringsministeriets godkännande sedan 2010 ett försök med ett elektroniskt system för försäljning till resande i Vaalimaa och Nuijamaa och sedan 2013 på Helsingfors-Vanda flygplats och i Imatra. Användningen av det elektroniska systemet har förutsatt att den resande registreras och den vägen får ett Global Blue-medlemskort. Den affär som säljer varorna matar in inköpspriset och antalet förpackningar samt sedan 2013 också numret på kassakvittot i en elektronisk databas, som till dessa uppgifter fogar uppgifter om inköpsdag och inköpsställe och kopplar samman det med uppgifterna om den resande. Kunden har utöver det normala inköpskvittot fått en tax-free-blankett i pappersformat över sina inköp. Ett meddelande om transaktionen går till databasen och är omedelbart tillgängligt vid alla Global Blue-ställen.

I Vaalimaa och Nuijamaa hade Global Blue dataterminaler som de resande kunde använda i stället för att på traditionellt sätt visa varorna och tax-free-blankettet på återbetalningsstället. Den resande drog sitt pass eller kundkort genom kortläsaren varefter alla köptransaktioner som hade gjorts med kortet syntes på skärmen. Bland dem valde den resande de transaktioner som gällde de varor som han eller hon var på väg att föra ut ur landet. Maskinen visade grönt ljus som tecken på godkännande och registrerade bekräftelsen av utförseln i databasen. Denna bekräftelse av utförseln länkades till de uppgifter om den resande och köptransaktionerna som fanns i systemet. Om den resande ville få återbetalningen på sitt kreditkortskonto, utförde datorn de operationer som behövdes för att omedelbart överföra återbetalningen. För kontant återbetalning måste den resande besöka ett av Global Blues verksamhetsställen. Global Blue och tullförvaltningen hade avtalat om vissa situationer, definierade utifrån riskanalys, som skulle medföra att maskinen visade rött och inte bekräftade utförseln, och då måste den resande kontakta Global Blues personal eller en tulltjänsteman. Tulltjänstemännen använde på prov Global Blues elektroniska system från sina egna

terminaler nattetid när Global Blues verksamhetsställen var stängda. Självbetjäningsautomaterna har senare avlägsnats och det elektroniska systemet använts enbart av Global Blues personal.

År 2014 beviljades ett annat återbetalningsföretag, Tax Free Shopping Nordic Oy (Nordic), tillstånd. Nordic har hösten 2014 ännu inte inlett sin verksamhet men har för avsikt att inleda verksamhet på de viktigaste gränsövergångsställena i Vaalimaa, Nuijamaa, Imatra, Niirala och Vartius samt på Helsingfors-Vanda flygplats. Nordics planerade system bygger på en elektronisk process där blanketter eller fakturor i pappersformat i regel inte används. De resande som har registrerat sig i systemet får en streckkod som affären läser av i samband med köptransaktionen. Säljaren registrerar först köpet i sitt eget kassasystem och registrerar därefter i återbetalningssystemet från varje kassakvitto uppgifter enligt produktgrupp (produktgrupp och slutsumma) och kvittots två sista siffror, varvid systemet automatiskt lägger till mervärdesskattebeloppet enligt respektive skattesats. Utifrån dessa uppgifter gör systemet en elektronisk blankett där det mervärdesskattebelopp som ska återbetalas har räknats ut. Förpackningarna med inköpen sluts och förseglas och förses dessutom med en säkerhetsetikett med streckkod. Den andra delen av etiketten fästs på kassakvittot, så att förpackningarna och verifikaten kan kopplas till varandra elektroniskt. Förpackningarnas antal och streckkoder läses in i systemet.

Vid gränsen, i samband med att varorna förs ut ur landet, läser den resande eller Nordic av förpackningarnas streckkoder. I vissa fall, definierade utifrån de regler för risksituationer som finns inbyggda i systemet, godkänner systemet inte den resandes egen avläsning av inköpsens streckkoder, utan han eller hon måste kontakta Nordics eller Tullens personal. Systemet ger ingen bekräftelse på utförelsen om förpackningarnas alla streckkoder som har matats in i systemet och hänför sig till ett visst inköpstillfälle inte har lästs av. När systemet godkänner utförelsen får den resande ur självbetjäningsautomaten eller på servicestället ett verifikat som bekräftar utförelsen av varorna och anger det skattebelopp som ska återbetalas.

Skatten återbetalas på gränsövergångsstället kontant eller med kreditkort. Nordic fakturerar säsongvis den affär som har sålt varorna för mervärdesskattebeloppet.

Det är meningen att skapa ett elektroniskt gränssnitt för Skatteförvaltningen till Nordics system, så att Skatteförvaltningen via systemet kan få sammanfattande säljarspecifika rapporter om alla bestyrka och obestyrka elektroniska blankett som har upprättats vid en viss tidpunkt. I rapporten specificeras för varje blankett också kassanummer och, med en sekunds noggrannhet, tidpunkten för transaktionen. Utifrån dem kan de närmare uppgifter för ett visst sortiment som säljaren har registrerat i kassasystemet hänföras till en viss försäljningstransaktion.

Tull- och gränsmyndigheterna övervakade och bekräftade 2013 ca 1,3 miljoner transaktioner inom den mervärdesskattefria försäljningen till resande. Av dem utgjorde något över 1 miljon verifikat med stöd av vilka den affär som sålt varorna själv återbetalar mervärdesskatten utan att anlita ett återbetalningsföretag. Siffrorna omfattar försäljning såväl i Finland som i andra medlemsstater. Enligt 259 stickprov som gjordes i Vaalimaa, Nuijamaa och Imatra i februari 2014 gällde 98,5 procent av verifikaten inköp gjorda i Finland. Det saknas uppgifter om antalet försäljningstransaktioner som Global Blue övervakar i Finland, men de transaktioner som företaget övervakar uppskattas vara klart fler än de som myndigheterna övervakar.

Tullen har följt utvecklingen inom försäljningen till resande särskilt noggrant på de tre största utreseplatserna, dvs. Vaalimaa, Nuijamaa och Imatra, vilkas andel av de transaktioner i anslutning till försäljning till resande som myndigheterna har bekräftat överstiger 90 procent. Under perioden 2009—2013 ökade den försäljning till resande som sker utan återbetalningsföretagens tjänster på dessa gränsstationer från 252 352 transaktioner till 1 030 695. Antalet transaktioner har således närapå fyrfaldigats jämfört med 2009. Under första hälften av 2014 har antalet transaktioner börjat minska.

Tullen för inte statistik över värdet på den bekräftade försäljningen till resande. Enligt de 259 stickprov som gjordes på de största gränsstationerna i februari 2014 uppgick vär-

det på de försäljningstransaktioner som butikägarna själva administrerade till knappt 350 euro i genomsnitt, utan mervärdesskatt. Utifrån detta blir värdet på den försäljning i Finland till resande som övervakades på de största gränsstationerna 355 332 250 euro, räknat enligt antalet transaktioner 2013. I de stickprov som gjordes i februari 2014 uppgick den genomsnittliga återbetalningen till 19,2 procent. En uträkning som stöder sig på dessa siffror ger vid handen att mervärdesskatt till ett belopp av ca 68 miljoner euro har återbetalats för denna försäljning.

Enligt statistik som Global Blue har publicerat uppgick värdet på de försäljningstransaktioner som företaget övervakat till 316 348 000 euro, med mervärdesskatt, 2012.

4 Målsättning och de viktigaste förslagen

4.1 Behovet av bestämmelser om tillståndsplikt och av övrig reglering när det gäller återbetalningsverksamhet

Bestämmelserna om återbetalningsverksamhet behöver fås att överensstämja med grundlagen genom att de förs in i lag. Samtidigt är det skäl att göra en ny utvärdering av behovet av bestämmelser om tillståndsplikt och av övrig reglering när det gäller återbetalningsverksamhet.

Bestämmelser om undantag som gäller näringsfriheten ska alltid utfärdas genom lag. I motiveringen till propositionen om reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna (rp 309/1993 rd) sågs den kanske mest problematiska begränsningen med tanke på näringsfriheten vara att näringsidkande förutsätter tillstånd. Det sägs vidare att det kan vara motiverat att förutsätta tillstånd inom vissa näringar särskilt för att skydda hälsan och säkerheten. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att näringsfrihet utgör huvudregeln enligt grundlagen, men har hållit fast vid bedömningen att det är möjligt att göra näringsverksamhet tillståndspliktig av orsaker som är godtagbara med tanke på våra grundläggande fri- och rättigheter. Regleringen ska då uppfylla de allmänna villko-

ren för en lag som inskränker på en grundläggande rättighet.

Ett återbetalningsföretags kontanta återbetalning i anslutning till mervärdesskattefri försäljning till resande kan anses utgöra en offentlig förvaltningsuppgift till den del som det ingår i uppgiften att intyga att varorna har förts ut ur unionen. Skattefriheten för butikägarnas försäljning och i praktiken således också återbetalningen av skatten till den resande är beroende av att utförelsen kan bekräftas, för enligt 8 § i mervärdesskatteförordningen behöver butikägaren en faktura som Tullen har styrkt eller ett verifikat från ett återbetalningsföretag som har beviljats tillstånd, som utredning om att resanden har fört ut varorna ur gemenskapen på det sätt som avses i 70 b § i mervärdesskattelagen. Tullen har inte meddelat några överklagbara beslut i ärendet eftersom det handlar om faktiska iakttagelser vid övervakningen. Den skattemässiga behandlingen av försäljningen av varor avgörs juridiskt genom butikägarens mervärdesbeskattning, där butikägaren har besvärsmätt. Den resande är ingen part i mervärdesbeskattningen och har ingen rätt gentemot staten att få tillbaka skatten. Det handlar om utövning av faktisk offentlig makt utan något skriftligt förvaltningsbeslut. Det bör beaktas att återbetalningsföretagens övervakning bara gäller förutsättningarna för skattefri försäljning till resande, men däremot inte t.ex. kontroll av att exportbegränsningarna iaktas. För den svarar enbart Tullen.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts-säkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Enligt 124 § i grundlagen och grundlagsutskottets överväganden krävs det för att kraven på god förvaltning ska kunna tillgodoses att, när någon annan än en myndighet anförtros en offentlig förvaltningsuppgift, kompetensen och lämpligheten hos den som sköter förvaltningsuppgiften, övervakningen och styrningen av förvaltningsuppgiften samt be-

stämmelsernas exakthet och övriga ändamålsenlighet säkerställs. Det måste utfärdas tillräckligt detaljerade, klart avgränsade och heltäckande bestämmelser i lag om skötseln av uppgifter som anförtros andra än myndigheter och om det anknyttande förfarandet.

För att det ska kunna säkerställas att förutsättningarna enligt 124 § i grundlagen uppfylls är det fortfarande motiverat att kräva tillstånd av dem som utövar återbetalningsverksamhet som innefattar övervakning av de resandes utförelse av sina inköp.

Återbetalningsförordningen har utfärdats med stöd av 3 § i näringslagen, och enligt förordningen utfärdar arbets- och näringsministeriet tillstånd efter att ha inhämtat Skatteförvaltningens utlåtande i frågan. Skyddet av turisternas intressen har en gång i tiden påverkat innehållet i återbetalningsförordningen.

Återbetalningsverksamhet kan dock inte i sig anses omfatta sådana särskilda säkerhets- eller hälsorisker eller ekonomiska risker på grund av vilka det vore skäl att i fortsättningen begränsa rätten att idka näring genom tillståndsplikt eller andra bestämmelser. Förhållandet mellan den resande och butiksägaren eller det återbetalningsföretag som representerar denne samt mellan återbetalningsföretaget och dess ombud hör till privaträttens område, och det finns ingen orsak att utfärda bestämmelser om det i detta sammanhang. Behovet av bestämmelser om tillståndsplikt och av övrig reglering när det gäller återbetalningsverksamhet beror enbart på att övervakningen av resandes utförelse av sina inköp ska anses utgöra utövning av offentlig makt.

Enligt den gällande återbetalningsförordningen kräver annan än kontant återbetalning tillstånd, men de som enbart bedriver kontant återbetalning behöver inte övervaka att de resande för ut varorna ur EU. Ett sådant återbetalningsföretag utövar inte offentlig makt, så det finns inte längre någon godtagbar orsak att föreskriva att sådan verksamhet ska vara tillståndspliktig. Den nuvarande bestämmelsen om tillståndsplikt för sådan här verksamhet kan därför anses begränsa den i grundlagen tryggade näringsfriheten och får enligt 107 § i den lagen således inte tillämpas.

Det väsentliga är således att avgöra om det finns skäl att ålägga den som utövar något

slag av återbetalningsverksamhet att organisera sin verksamhet på så sätt att företaget kan intyga att resanden har fört varorna oanvända med sig från EU-området, så som det för närvarande görs i 8 § 1 mom. i återbetalningsförordningen när det gäller återbetalningsföretag som bedriver kontant återbetalning. Dessutom behöver det avgöras hur sådan verksamhet ska definieras.

Det är exceptionellt att ett återbetalningsföretag övervakar att varorna förs ut ur EU-området. Av EES-länderna är det uppenbarligen bara Finland, Sverige, Danmark och Norge som har detta system. Enligt den svenska mervärdesskattelagen kan det styrkas att försäljningen till en resande är skattefri genom ett intyg från ett av Skatteverket godkänt återbetalningsföretag, en s.k. intygsgivare. Någon annan lagstiftning när det gäller verksamhetstillstånd finns det inte i Sverige, men man håller för närvarande på att klargöra lagstiftningsläget.

Återbetalningsföretagens övervakning av utförelsen kan i princip anses vara problematisk i det hänseendet att det är privata företag som utövar en sådan tillsyn över vissa förutsättningar för skattefrihet som ska anses utgöra en myndighetsuppgift, och detta i situationer där skattefriheten åtminstone indirekt i princip kan sägas gynna deras egen affärsverksamhet.

Enligt skatte- och tullförvaltningen har det nuvarande arrangemanget dock fungerat ypperligt när det gäller övervakningen. Arrangemanget har också frigjort resurser vid tullförvaltningen för uppgifter som är viktigare med tanke på övervakningen. Med de nuvarande resurserna har tullförvaltningen inga möjligheter att utföra en övervakning som är lika detaljerad som återbetalningsföretagens. Den offentliga förvaltningen utövar tillsyn över återbetalningsföretagens system och verksamhet och kan vid behov ingripa i missförhållanden. Det nuvarande systemet gagnar de resande på det sättet att de vid utresan ur landet inte behöver vara i kontakt med såväl Tullen som återbetalningsföretaget.

Tullen har gjort en förstudie om elektronisk gränskontroll när det gäller mervärdesskattefri försäljning till resande. Med detta eftersträvas effektivare kontroll och resursbesparingar. Utgångspunkten för förstudien har va-

rit att utförelsen till den del som butiksägarna och de resande övergår till att använda Tullens elektroniska system ska bekräftas enbart av tullförvaltningen. Det innebär att återbetalningsföretagens elektroniska system inte längre kommer att användas vid gränsen men att Tullens system får gränssnitt till återbetalningsföretagens system. Ett sådant elektroniskt system påverkar således återbetalningsföretagens roll. Av resursskäl blir systemet dock knappast av inom de närmaste åren. Det är osäkert i hur stor utsträckning butiksägarna och de resande övergår till att använda ett eventuellt nytt system. Den pappersbaserade övervakningen av den mervärdeskattefria försäljningen kommer i vilket fall som helst att finnas kvar vid sidan av det elektroniska systemet.

Det kan åtminstone tills vidare anses motiverat att fortsätta med den övervakning av utförelsen som återbetalningsföretagen har hand om. Däremot är det inte motiverat att skjuta upp en revidering av återbetalningsförordningen eftersom behovet av att se över näringslagen, få lagstiftningssituationen att följa grundlagen och modernisera detaljer i förordningen är akut. Det mest ändamålsenliga vore att ersätta återbetalningsförordningen med en innehållsmässigt reviderad ny lag där skyldigheten för återbetalningsföretag att övervaka utförelsen kvarstår, och att i framtiden på nytt bedöma behovet av en eventuell lagändring. Som det sades ovan skulle ett elektroniskt övervakningssystem i enlighet med Tullens förstudie påverka återbetalningsföretagens roll. För närvarande kan dock en sådan förändring eller ens införandet av systemet ännu inte beaktas i lagförslaget, så om systemet blir av måste den föreslagna lagen sannolikt ändras.

Det kan således anses att det krav på ändamålsenlighet som anges i 124 § i grundlagen uppfylls, och övervakningen av utförelsen vid försäljning till resande kan inte anses innebära betydande utövning av offentlig makt.

Det behöver alltså avgöras hur man ska definiera återbetalningsverksamhet som omfattar en skyldighet att intyga att varorna har förts ut ur EU. Sådan verksamhet ska vara tillståndspliktig.

Begreppet kontantåterbäring i återbetalningsförordningen (i denna proposition an-

vänds benämningen *kontant återbetalning*) ska antagligen tolkas så att det bara omfattar sådana återbetalningar på gränsövergångsstället som faktiskt görs med kontanter. Inbetalning på ett kreditkortskonto kan anses vara nära jämförbart med kontant betalning i de fall då den resande i stället för att efteråt sända beviset över utförelsen per post lägger fram det redan på återbetalningsföretagets verksamhetsställe vid gränsen. Tolkningen måste vara den att 8 § 1 mom. i återbetalningsförordningen innebär att utgångspunkten är att ett återbetalningsföretag som bedriver kontant återbetalning ska sköta övervakningen av utförelsen också i de fall då återbetalningen inte görs med kontanter. Således har det saknat betydelse med tanke på övervakningen av utförelsen om återbetalningen i ett enskilt fall har gjorts kontant eller på ett kreditkortskonto med stöd av en bestyrkt blankett som den resande lämnar före eller efter utresan ur landet.

Det avgörande kriterium som det vore ändamålsenligt att tillämpa är om återbetalningsföretaget har organiserat sin verksamhet på ett sådant sätt att en resande som för ut sina inköp kan lägga fram bevis över utförelsen redan på återbetalningsföretagets verksamhetsställe vid gränsen för att få återbetalningen. Det ska sakna betydelse om en resande i det enskilda fallet lägger fram beviset för återbetalningsföretaget redan före utresan ur Finland eller inte.

4.2 Förutsättningarna för verksamhetstillstånd, skyldigheter som gäller verksamheten samt övervakning och tillsyn

Som det sades ovan krävs det för att kraven på god förvaltning ska kunna tillgodoses att, när andra än en myndighet anförtros en offentlig förvaltningsuppgift, kompetensen och lämpligheten hos den som sköter förvaltningsuppgiften, övervakningen och styrningen av förvaltningsuppgiften samt bestämmelsernas exakthet och övriga ändamålsenlighet säkerställs. Det måste utfärdas tillräckligt detaljerade, klart avgränsade och heltäckande bestämmelser i lag om skötseln av uppgifterna och om det anknytande förfarandet. Detta gäller återbetalningsföretags verksamhet

inom övervakningen av resandes utförelse av varor som de har köpt, eftersom denna verksamhet ska anses utgöra en offentlig förvaltningsuppgift. Däremot gäller det inte andra uppgifter inom återbetalningsverksamheten.

Det avgörande för om butiksägarnas försäljning är skattefri och i praktiken således också för om den resande får återbetalning är om utförelsen kan bevisas. En butiksägare har dock ingen skyldighet att anlita ett återbetalningsföretags tjänster, och de resande behöver inte visa varorna för ett återbetalningsföretag eller Tullen om de inte vill att butiksägaren ska betala tillbaka skatten. Butiksägaren kan på normalt sätt söka ändring i mervärdesbeskattningen av försäljningen till resande. Den resande är ingen part i mervärdesbeskattningen och har ingen rätt gentemot staten att få tillbaka skatten, utan förhållandet mellan den resande och butiksägaren eller det återbetalningsföretag som representerar denne hör till privaträttens område. Ett återbetalningsföretag står i ombudsförhållande till butiksägaren och ska för dennes räkning till de resande betala tillbaka skatten på försäljningen till resande. Återbetalningsföretagens övervakning av utförelsen kan åtminstone indirekt i princip sägas gynna deras egen affärsverksamhet. Det viktigaste målet för de föreslagna bestämmelserna om återbetalningsverksamhet är således inte heller så mycket att trygga butiksägarnas och de resandes rättsskydd, vore det ändamålsenligt att säkerställa tillförlitligheten hos återbetalningsföretagens övervakning av att förutsättningarna för skattefri försäljning till resande uppfylls. Innehållet i bestämmelserna bör således bestämmas utifrån intresset att övervaka förutsättningarna för skattefri försäljning till resande.

Eftersom bestämmelserna om återbetalningsverksamhet hänför sig till övervakningen av förutsättningarna för skattefri försäljning till resande, vore det ändamålsenligt att föreskriva att Skatteförvaltningen är tillståndsmyndighet i stället för arbets- och näringsministeriet. I och med att återbetalningsföretagens verksamhet inom övervakningen av utförelse ersätter Tullens övervakning, föreslås det att Skatteförvaltningen ska inhämta utlåtande av Tullen om en tillståndsansökan.

I praktiken har arbets- och näringsministeriet redan för närvarande gjort så.

Förutsättningar för verksamhetstillstånd föreslås på samma sätt som för närvarande vara att en sökande som är en fysisk person eller att den ansvariga föreståndaren hos en sökande som är en juridisk person har fyllt 18 år, enligt näringslagen har rätt att utöva näringsverksamhet i Finland och inte är i konkurs eller har begränsad handlingsbehörighet. På motsvarande sätt ska också juridiska personer ha rätt att utöva näringsverksamhet i Finland och inte vara i konkurs. Dessutom förutsätts det uttryckligen att en sökande som är en fysisk person eller att den ansvariga föreståndaren hos en sökande som är en juridisk person är pålitlig och har den yrkeskunskap som krävs för övervakning av försäljningen till resande. Pålitlighet fordras också av vissa ansvariga personer hos en sökande som är en juridisk person. Det nuvarande kravet på solvens föreslås bli slopat.

Enligt förslaget ska en uttrycklig förutsättning för verksamhetstillstånd vara att det system som sökanden planerar för övervakning av förutsättningarna för försäljning till resande kan anses vara tillförlitligt.

Det föreslås att man frångår det nuvarande kravet att det vid beviljande av tillstånd i fråga om ett sådant återbetalningsföretag som planerar att införa ett system för kontant återbetalning av mervärdesskatt ska fästas avseende vid att tjänster i anslutning till försäljning till resande är tillgängliga på de viktigaste gränsstationerna. Orsaken till bestämmelsen var antagligen att man före Finlands EU-medlemskap kunde bevisa att försäljningen till resande var skattefri enbart med ett intyg från ett återbetalningsföretag.

I lagförslaget frångår man det nuvarande kravet på bankgaranti eller kreditförsäkring, som var avsett att trygga återbetalningen av mervärdesskatt till de resande samt betalningen av arvoden till ombuden. Eftersom återbetalningsverksamheten ska vara tillståndspliktig på grund av att övervakningen av utförelsen av varorna anses utgöra en offentlig förvaltningsuppgift och inte på grund av strävan att skydda de resandes eller ombudens ekonomiska intressen i anslutning till den egentliga återbetalningsverksamheten,

finns det ingen anledning att ta in en skyldighet att ställa säkerhet i den nya lagen.

Verksamhetstillstånd ska beviljas tills vidare, och inte för fem år som för närvarande. En tillståndshavare kan fortfarande sluta ett ombudsavtal om utförande av uppgifter som ingår i återbetalningsverksamheten. Tillståndshavaren ska svara för att ombuden fullgör sina skyldigheter enligt lagförslaget. Också ombuden ska uppfylla förutsättningarna för verksamhetstillstånd. Ett återbetalningsföretag måste få Skatteförvaltningens godkännande för nya ombud. Det föreslås i hög grad liknande bestämmelser som de gällande om återkallande av verksamhetstillstånd.

På samma sätt som för närvarande ska återbetalningsföretagen inhämta godkännande av Skatteförvaltningen för varje verksamhetsställe som det eller ett ombud har på ett övergångsställe vid finska gränsen där skatt återbetalas till resande som för ut sina inköp. Verksamhetsställets läge ska presenteras med hjälp av kartor eller liknande så att man kan försäkra sig om att övervakningen av utförelsen är ändamålsenlig.

Det föreslås bestämmelser om den offentliga förteckning som Skatteförvaltningen för över tillståndshavare och ombud och om de uppgifter som ska ingå i förteckningen.

Lagen ska inte ha några liknande bestämmelser som de nuvarande om att återbetalningsföretagen är skyldiga att använda en av arbets- och näringsministeriet godkänd blankett. I mervärdesskatteförordningen vore det ändamålsenligt att ha enhetliga bestämmelser om kraven på innehållet i alla försäljningsverifikat som gäller mervärdesskattefri försäljning till resande, oavsett om utförelsen intygas av Tullen eller ett återbetalningsföretag.

Enligt återbetalningsförordningen är ett återbetalningsföretag skyldigt att återbetala mervärdesskatt till resande även på basis av blanketter som har utfärdats av andra återbetalningsföretag som bedriver kontant återbetalning. I förordningen sägs det inte om ett återbetalningsföretag också är skyldigt att styrka utförelsen på andra återbetalningsföretags blanketter. Ett centralt syfte med lagförslaget om återbetalningsföretag är att säkerställa tillförlitligheten hos återbetalningsföretagens övervakning av förutsättningarna för

mervärdesskattefri försäljning till resande, men däremot inte att reglera återbetalningsverksamheten till övriga delar. Därför föreslås det att avtalsfrihet ska gälla i fråga om eventuell återbetalning vid sådan försäljning där ett annat återbetalningsföretag har avtalat med säljaren om skötseln av uppgifter i anslutning till återbetalningen.

På grund av syftet med lagen föreslås den inte innehålla sådana bestämmelser från den nuvarande återbetalningsförordningen som gäller tiden för återbetalning, återbetalningsföretag som inte behöver ha verksamhetstillstånd samt betalningsrörelser.

4.3 Övriga ändringar

Det föreslås att formuleringen av 70 b § i mervärdesskattelagen ändras Dessutom korrigeras ett hänvisningsfel i 133 § 5 mom.

5 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga direkta konsekvenser för skatteintäkterna och inte heller några andra nämnvärda konsekvenser för statsfinanserna.

En strävan med revideringen av bestämmelserna om skattefri försäljning till resande är att få bestämmelserna att följa grundlagen men också att modernisera innehållet genom att reglera återbetalningen endast till den del det är fråga om att övervaka förutsättningarna för mervärdesskattefri försäljning till resande. Detta bidrar till att göra tillsynen över skattefriheten effektivare och minska de administrativa kostnaderna för återbetalningsföretagen.

Lagförslaget innehåller inte längre den bestämmelse enligt vilken det vid beviljande av tillstånd ska fästas avseende vid att tjänster i anslutning till försäljning till resande är tillgängliga på de viktigaste gränsstationerna. Detta kunde öka Tullens arbetsbörda, om återbetalningsföretagens verksamhetsställen på grund av detta blir färre än för närvarande.

6 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet i samarbete med Skatteförvaltningen, Tullen och, i fråga om det lagförslag som

gäller återbetalningsföretag, arbets- och näringsministeriet. Under beredningen har också nuvarande tillståndshavare hörts. Yttranden om utkastet till proposition har begärts av Ålands landskapsregering, arbets- och näringsministeriet, justitieministeriet, Skatteför-

valtningen, Tullen, Finlands näringsliv rf, Finsk Handel rf, Företagarna i Finland rf, Centralhandelskammaren, Global Blue Finland Oy, Tax Free Shopping Nordic Oy och Taxfree VAT Refund Oy.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om skyldigheterna för dem som bedriver kontant återbetalning av mervärdesskatten på försäljning till resande

1 §. *Övervakningsskyldigheten av dem som bedriver kontant återbetalning av mervärdesskatten.* I 1 mom. föreslås det en liknande bestämmelse som bestämmelsen i 8 § 1 mom. i återbetalningsförordningen om skyldigheten för näringsidkare som bedriver kontant återbetalning av mervärdesskatten på försäljning till resande att ta reda på resandens boningsort och intyga att varorna har förts ut ur EU. Denna skyldighet ska gälla alla i 2 mom. definierade verksamhetsställen som ligger på övergångsställen vid den finska gränsen och som återbetalar mervärdesskatten till resande redan i samband med att inköpen förs ut, oberoende av om en resande i ett enskilt fall vill få återbetalningen genast eller inte. Med återbetalning avses betalning kontant, på ett konto eller på något annat jämförbart sätt. Även återbetalning via en automat uppfyller detta villkor. Den resande behöver inte genast få tillgång till de återbetalda pengarna.

I 3 mom. föreskrivs det om den yrkeskunskap som krävs av dem som deltar i övervakningen.

2 §. *Tillståndsplikt för verksamheten.* Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheten att söka verksamhetstillstånd hos Skatteförvaltningen, om tillståndets giltighetstid och om utövande av verksamhet genom ombud. Den verksamhet som omfattas av tillståndsplikt föreslås vara densamma som den som enligt 1 § 1 mom. omfattas av skyldigheten att intyga att varorna förs ut ur EU. Tillstånd fordras således för sådan återbetalning av mervärdesskatten där den resande redan i samband med att varorna förs ut har möjlighet att få återbetalningen i kontanter eller på ett konto på ett verksamhetsställe som finns i anslutning till gränsövergångsstället.

3 §. *Förutsättningar för beviljande av verksamhetstillstånd.* I 1 och 2 mom. föreslås

det bestämmelser om förutsättningarna för att fysiska och juridiska personer ska beviljas verksamhetstillstånd. Om förutsättningarna i lagen uppfylls ska tillstånd beviljas. Tillståndsprövningen är således så kallad bunden prövning. Bestämmelser om den begränsning av handlingsbehörigheten som föreslås utgöra ett hinder för verksamhetstillstånd finns i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

I det föreslagna 3 mom. definieras begreppet pålitlighet, vilket krävs enligt 1 mom. Liknande definitioner har använts också på andra ställen i lagstiftningen.

I 4 mom. anges förutsättningarna för att ombud ska bli godkända.

4 §. *Ansökan om verksamhetstillstånd.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i en ansökan om verksamhetstillstånd.

5 §. *Ändrade uppgifter.* I 1 mom. föreskrivs det om tillståndshavarens skyldighet att göra en anmälan om ändringar av uppgifterna i tillståndsansökan. Enligt 2 mom. ska nya ombud och verksamhetsställen som kommer till efter det att verksamhetstillståndet har beviljats få Skatteförvaltningens godkännande.

Det föreslagna 3 mom. innehåller en bestämmelse om att kontrollregler som tillämpas inom automatiserade system för övervakning av utförelse måste godkännas. Dessa regler hänför sig till elektroniska system där de resande själva kan ansöka om utförelseintyg i automater medan personalen vid återbetalningsföretaget endast övervakar de fall som sällas fram med stöd av de kontrollregler som har matats in i systemet och som har utarbetats utifrån riskanalys.

Kontrollreglerna ska på grund av sin natur vara sekretessbelagda. För närvarande har Tullen ansett att handlingar som gäller kontrollregler är sekretessbelagda med stöd av 24 § 5 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, *offentlighetslagen*). Enligt den punkten är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda om inte något annat föreskrivs särskilt: handlingar som innehåller uppgifter om polisens, gränsbevakningsväsendets och fångvårdsmyndigheternas taktiska och tekniska

metoder och planer, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle äventyra förebyggande och utredning av brott eller upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet eller ordningen vid en straffanstalt. För tydlighetens skull och eftersom man enligt lagförslaget ska enas om kontrollreglerna med Skatteförvaltningen, föreslås det i 3 mom. att handlingar som gäller kontrollreglerna ska vara sekretessbelagda.

I den gällande återbetalningsförordningen föreskrivs det endast att verksamhetsställen för kontant återbetalning ska godkännas innan de öppnas.

I 4 mom. föreslås det att Skatteförvaltningen ska höra Tullen före godkännanden som avses i 2 och 3 mom.

6 §. Tystnadsplikt. Enligt det föreslagna 5 § 3 mom. ska handlingar som gäller kontrollregler för automatiserade övervakningssystem vara sekretessbelagda. Enligt 22 § i offentlighetslagen ska en myndighetshandling sekretessbeläggas, om det i den lagen eller någon annan lag föreskrivs eller en myndighet med stöd av lag har föreskrivit att den ska vara sekretessbelagd. I 23 § föreskrivs det om tystnadsplikt i fråga om och förbud att utnyttja sekretessbelagda uppgifter för den som är anställd hos en myndighet eller innehar ett förtroendeuppdrag. Enligt paragrafens 1 mom. får dessa personer inte röja en handlings sekretessbelagda innehåll eller en uppgift som vore sekretessbelagd om den ingick i en handling, och inte heller någon annan omständighet som han eller hon har fått kännedom om i samband med sin verksamhet hos myndigheten och för vilken tystnadsplikt föreskrivs genom lag. En uppgift för vilken tystnadsplikt gäller får inte heller röjas efter det att verksamheten hos myndigheten har upphört eller det uppdrag som utförts för myndighetens räkning har avslutats. I 2 mom. utvidgas tystnadsplikten till att även gälla en praktikant eller någon annan som verkar hos en myndighet, den som verkar på uppdrag av en myndighet, den som är anställd hos den som utför ett myndighetsuppdrag och den som med stöd av lag eller ett tillstånd som utfärdats med stöd av lag har fått kännedom om en sekretessbelagd uppgift, om inte något annat följer av lagen eller tillståndet. Enligt 3 mom. får en person som

avses i 1 eller 2 mom. inte använda sekretessbelagda uppgifter för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.

Enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen gäller vad som sägs om en myndighet även sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda personer som utövar offentlig makt och som enligt en lag, en förordning eller en bestämmelse eller en föreskrift som meddelats med stöd av en lag eller en förordning utför ett offentligt uppdrag.

I 10 § i lagförslaget föreskrivs det av tydlighetsskäl att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar också ska tillämpas på personer som är anställda hos tillståndshavare eller deras ombud, när personerna utför uppgifter som hänför sig till den övervakning av försäljning till resande som avses i 1 § 1 mom. En tillståndshavare eller dess ombud kan också ha andra som är anställda eller innehar ett förtroendeuppdrag än de personer som under tjänsteansvar utför uppgifter i anslutning till de ovannämnda uppgifter som hänför sig till övervakningen av försäljning till resande. Därför föreslås det av tydlighets- och säkerhetsskäl att det i lagen tas in en särskild bestämmelse om skyldigheten att hemlighålla kontrollregler som avses i 5 § 3 mom. Denna skyldighet skulle gälla även om den ifrågavarande personen inte ännu utför den uppdragen vid vilken han har fått kännedom om kontrollregler. I fråga om dem som inte handlar under tjänsteansvar finns bestämmelser om brott mot denna skyldighet i 38 kap. 1 och 2 § i strafflagen (39/1889).

7 §. Förteckning över dem som återbetalar mervärdesskatten på försäljning till resande. I paragrafen föreslås det bestämmelser om den offentliga förteckning som Skatteförvaltningen för över tillståndshavare och ombud, om de uppgifter som ska ingå i förteckningen och om när uppgifterna ska avföras ur registret. Den gällande återbetalningsförordningen har ingen motsvarande bestämmelse. Det handlar om ett personregister som avses i personuppgiftslagen (523/1999).

8 §. Tillsyn. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om tillsynen över efterlevnaden av lagen, skyldigheten för dem som utövar tillståndspliktig verksamhet och deras ombud att för granskning visa det ma-

terial och den övriga egendom som behövs, förfarandet vid granskningen och Skatteförvaltningens rätt att få uppgifter ur bötesregistret.

Enligt 10 § i den gällande återbetalningsförordningen är återbetalningsföretaget och ombudet skyldiga att till mervärdesskattemyndigheterna och den myndighet som har beviljat tillstånd till verksamheten lämna alla handlingar som gäller den mervärdesskattfria försäljningen till resande.

9 §. Återkallande av verksamhetstillstånd och godkännande. I paragrafen föreslås det en bestämmelse om återkallande av ett av Skatteförvaltningen beviljat verksamhetstillstånd eller av Skatteförvaltningens godkännande av ett verksamhetsställe eller ett ombud. I 1 mom. föreskrivs det på liknande sätt som i 5 § 1 mom. i återbetalningsförordningen att verksamhetstillståndet ska återkallas, om tillståndshavaren inte längre uppfyller villkoren för tillstånd. Ett verksamhetstillstånd kan också återkallas om tillståndshavaren själv begär det.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan ett återkallande, avvikande från nuläget, också gälla bara ett visst verksamhetsställe eller ombud. Bestämmelsen innehåller en exakt hänvisning till sådan försummelse av skyldigheter enligt lagförslaget som är en förutsättning för ett återkallande. Dessutom ska försummelsen vara väsentlig för att ett tillstånd eller godkännande ska återkallas. Återbetalningsföretaget är enligt den föreslagna 2 § ansvarigt för ombudets verksamhet, så ombudets försummelser behöver inte nämnas särskilt i den föreslagna bestämmelsen.

Enligt 5 § 2 mom. i den gällande återbetalningsförordningen kan gällande tillstånd återkallas om återbetalningsföretaget eller ett ombud eller en styrelseledamot, verkställande direktör, ansvarig bolagsman eller ansvarig föreståndare i en sammanslutning som bedriver återbetalningsverksamhet har brutit mot bestämmelserna i förordningen, mot tillståndsvillkoren eller mot god handelssed eller annars handlat olämpligt och trots anmärkning inte inom utsatt tid undanröjt missförhållandet. Detsamma gäller om en styrelseledamot, verkställande direktör, ansvarig bolagsman eller ansvarig föreståndare hos en

juridisk person som bedriver återbetalningsverksamhet ställs under förmynderskap.

10 §. Tjänsteansvar. I 40 kap. i strafflagen förskrivs det om tjänstebrott, som ligger till grund för realiseringen av det straffrättsliga tjänsteansvaret. Straffbara är t.ex. brott mot tjänstehemlighet och missbruk av tjänsteställning. Enligt 40 kap. 12 § 1 mom. skall bestämmelserna om tjänstemän i kapitlet även tillämpas på personer som sköter offentliga förtroendeuppdrag och på personer som utövar offentlig makt. 11 § 5 mom. a-punkten i strafflagen definieras som en person som utövar offentlig makt den till vars uppgifter enligt lag eller förordning hör att meddela för andra bindande förordnanden eller att besluta om andras intressen, rättigheter eller skyldigheter eller som med stöd av lag eller förordning i sin uppgift reellt ingriper i någon annans intressen eller rättigheter. Enligt b-punkten med person som utövar offentlig makt avses också den som enligt lag eller förordning eller enligt ett uppdrag som han eller hon med stöd av lag eller förordning fått av en myndighet skall delta i beredningen av sådana beslut som avses i a-punkten genom att göra framställningar eller förslag till beslut, utarbета utredningar eller planer, ta prover eller utföra inspektioner eller på något annat motsvarande sätt. I det föreslagna 1 mom. ingår det av tydlighetsskäl en bestämmelse om tillämpningen av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

I 2 mom. föreslås det en informativ hänvisning till skadeståndslagen (412/1974). Skadeståndsansvaret för de personer som anges i 1 mom. bestäms i enlighet med skadeståndslagen.

11 §. Överklagande. Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av beslut som Skatteförvaltningen har fattat med stöd av lagen. Eftersom det inte är fråga om beskattning ska bestämmelsen om enheten för bevakning av skattetagarnas rätt i 24 § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) inte tillämpas, utan skattetagarnas talan ska föras av Skatteförvaltningen.

I 3 mom. föreslås det att beslut om återkallande av verksamhetstillstånd eller godkännande ska iakttas om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. Bestämmelsen utgör ett undantag från huvudregeln enligt

31 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I den paragrafen står det att ett beslut i vilket ändring kan sökas genom besvär inte får verkställas innan det har vunnit laga kraft. Eftersom ett återbetalningsföretags verksamhet omfattar en offentlig förvaltningsuppgift, ska ett beslut att återkalla ett tillstånd eller godkännande iaktas även om det överklagas.

12 §. *Ikraftträdande och övergångsbestämmelse.* Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2015.

Med stöd av 2 mom. upphävs förordningen om organisering av mervärdesskattefri försäljning till resande (485/1985), som har utfärdats efter föredragning från handels- och industriministeriet med stöd av 3 § 25 punkten i näringslagen.

I 3 mom. föreslås det en övergångsbestämmelse enligt vilken en näringsidkare som vid lagens ikraftträdande utövar tillståndspliktig verksamhet som avses i lagförslaget får fortsätta sin verksamhet med stöd av ett tillstånd som har beviljats i enlighet med den nuvarande återbetalningsförordningen, om näringsidkaren inom två månader från lagens ikraftträdande gör en ny ansökan om verksamhetstillstånd.

1.2 Mervärdesskattelagen

70 b §. Formuleringarna i 1 och 3 mom. om försäljning av varor som medförs som bagage föreslås bli kompletterade med en precisering att det gäller den resandes personliga bagage, för att formuleringarna bättre ska motsvara syftet med bestämmelserna. I artikel 147 i mervärdesskattedirektivet används ett liknande uttryck. Dessutom ersätts uttrycket passagerare med uttrycket resande.

133 §. Det föreslås att den felaktiga hänvisningen i 5 mom. rättas till.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om verkställigheten av 70 b § i mervärdesskattelagen finns i 8 § i mervärdesskatteförordningen. Det är skäl att i detta sammanhang se över den paragrafens bestämmelser om hur det ska visas att försäljningen till resande är skattefri. Det vore ändamålsenligt om all mervärdesskattefri

försäljning till resande omfattades av gemensamma krav i fråga om den information som ska finnas på försäljningsverifikaten. I utformningen av bestämmelsen är det också skäl att beakta att återbetalningsföretagen har elektroniska system. Motsvarande ändringar behöver göras i förordningen om verkställigheten av lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (137/1997).

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2015. Återbetalningsföretag som har beviljats tillstånd enligt den gällande återbetalningsförordningen ska ansöka om verksamhetstillstånd enligt den nya lagen. Lagförslaget innehåller en övergångsbestämmelse enligt vilken en näringsidkare som vid lagens ikraftträdande utövar tillståndspliktig verksamhet som avses i lagförslaget får fortsätta sin verksamhet med stöd av ett tillstånd som har beviljats i enlighet med den nuvarande återbetalningsförordningen tills verksamhetstillstånd enligt den nya lagen beviljas, förutsatt att näringsidkaren inom två månader från lagens ikraftträdande gör en ny ansökan om verksamhetstillstånd.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1 Näringsfrihet och överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på enskilda

Bestämmelser om tillståndsplikt för återbetalning av mervärdesskatten i anslutning till mervärdesskattefri försäljning till resande finns för närvarande i en förordning.

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Bestämmelser om undantag som gäller näringsfriheten ska alltid utfärdas genom lag. I motiveringen till propositionen om reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna sägs den mest problematiska begränsningen med tanke på

näringsfriheten vara att näringsidkande förutsätter tillstånd. Det sägs vidare att det kan vara motiverat att förutsätta tillstånd för utövande av vissa näringar särskilt för att skydda hälsan och säkerheten. Grundlagsutskottet har senare i sin praxis godkänt tillståndsplikt också i andra fall där viktiga och starka samhälleliga intressen har talat för det (GrUU 47/1996 rd, GrUU 35/1997 rd, GrUU 35/1998 rd). Regleringen ska då uppfylla de allmänna villkoren för en lag som inskränker på en grundläggande rättighet.

Återbetalningsverksamhet kan inte i sig anses omfatta sådana särskilda säkerhets- eller hälsorisker eller andra risker på grund av vilka det vore skäl att begränsa rätten att idka näring. Förhållandet mellan resanden och butiksägaren eller det återbetalningsföretag som representerar denne och samt mellan återbetalningsföretaget och dess ombud hör till privaträttens område, och det finns ingen orsak att utfärda bestämmelser om det i detta sammanhang. Behovet av att reglera återbetalningsverksamheten anses botts enbart i behovet att anförtro återbetalningsföretag offentliga förvaltningsuppgifter.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts-säkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Grundlagsutskottet har ansett att förvaltningsuppgifter som i princip hör till myndigheter inte omfattas av näringsfriheten (GrUU 40/2002 rd, GrUU 20/2006 rd, GrUU 12/2010 rd).

Ett återbetalningsföretags kontanta återbetalning i anslutning till mervärdesskattefri försäljning till resande kan anses utgöra en offentlig förvaltningsuppgift till den del som det ingår i uppgiften att intyga att varorna har förts ut ur unionen. Övervakningen av denna utförelse inom försäljningen till resande handlar om faktiska åtgärder, inte om att fatta förvaltningsbeslut. Skattefriheten för butiksägarens försäljning och i praktiken således också återbetalningen av skatten till den resande är

beroende av att utförelsen kan intygas, för enligt 8 § i mervärdesskatteförordningen behöver butiksägaren en faktura som Tullen har styrkt eller ett verifikat från ett återbetalningsföretag som har beviljats tillstånd, som utredning om att resanden har fört ut varorna ur gemenskapen på det sätt som avses i 70 b § i mervärdesskattelagen. Tullen har inte meddelat några överklagbara beslut i ärendet eftersom det handlar om faktiska iakttagelser vid övervakningen. Den skattemässiga behandlingen av försäljningen av varor avgörs juridiskt genom butiksägarens mervärdesbeskattning, där butiksägaren har besvärsmätt. Den resande är ingen part i mervärdesbeskattningen och har ingen rätt gentemot staten att få skatten tillbaka. En butiksägare har ingen skyldighet att anlita ett återbetalningsföretags tjänster, och de resande behöver inte visa varorna för ett återbetalningsföretag om de inte vill få skatten återbetald. Övervakningen av utförelsen inom den skattefria försäljningen till resande utgör faktisk utövning av offentlig makt. Med faktisk utövning av offentlig makt avses i regel den del av förvaltningsverksamheten där man ingriper i individens rättsliga ställning med fysiska eller i övrigt konkreta åtgärder. Faktisk offentlig makt utövas i regel direkt utan något skriftligt förvaltningsbeslut. I praktiken ingår faktisk utövning av offentlig makt normalt i myndigheternas olika tillsynsuppgifter, t.ex. tullmyndigheternas kontroll av varor.

Övervakningen av utförelsen vid mervärdesskattefri försäljning till resande kan inte anses innebära betydande utövning av offentlig makt. Enligt förarbetena till grundlagsreformen ska som betydande utövning av offentlig makt betraktas t.ex. på självständig prövning baserad rätt att använda maktmedel eller att på något annat konkret sätt ingripa i en enskild persons grundläggande fri- och rättigheter (RP 1/1998 rd).

Eftersom behovet att reglera återbetalningsverksamheten uteslutande anses bero på behovet att överföra en offentlig förvaltningsuppgift och på 124 § i grundlagen, gäller de föreslagna bestämmelserna återbetalningsverksamhet bara till den del den omfattar övervakning av utförelsen vid mervärdesskattefri försäljning till resande. I övrigt ska

återbetalningsverksamheten omfattas av näringsfrihet.

4.2 Ändamålsenligheten vid överföring av en förvaltningsuppgift

Det krav på ändamålsenlighet som är en förutsättning för att en offentlig förvaltningsuppgift ska överföras är enligt grundlagsutskottet och förarbetena till grundlagen en rättslig förutsättning som ska bedömas från fall till fall. Enligt förarbetena till grundlagen ska man då fästa vikt vid förvaltningens effektivitet och övriga interna behov, enskilda personers och sammanslutningars behov samt arten av förvaltningsuppgift.

Återbetalningsföretagens övervakning av utförelsen kan i princip anses vara problematisk i det hänseendet att det är privata företag som utövar en sådan tillsyn över vissa förutsättningar för skattefrihet som ska anses utgöra en myndighetsuppgift, och detta i situationer där skattefriheten åtminstone indirekt i princip kan sägas gynna deras egen affärsverksamhet. Ett återbetalningsföretag står i ombudsförhållande till butiksägaren och ska för dennes räkning till de resande betala tillbaka skatten på försäljningen till resande.

Företag som har beviljats tillstånd och som bedriver kontant återbetalning i anslutning till den mervärdesskattefria försäljningen till resande har sedan juli 1985 varit skyldiga att övervaka de resandes utförelse av sina inköp. Enligt Skatteförvaltningen och Tullen har det nuvarande arrangemanget fungerat ypperligt när det gäller övervakningen. Arrangemanget har också frigjort resurser vid Tullen för uppgifter som är viktigare med tanke på övervakningen. Med de nuvarande resurserna har Tullen inga möjligheter att utföra en övervakning som är lika detaljerad som de nuvarande återbetalningsföretagens. Det är meningen att den offentliga förvaltningen också i fortsättningen ska utöva tillsyn över återbetalningsföretagens system och verksamhet och vid behov kunna ingripa i missförhållanden. Systemet gagnar de resande på det sättet att de vid utresan ur landet inte behöver vara i kontakt med såväl Tullen som ett återbetalningsföretag. Av sådana återbetalningsföretag som på ett serviceställe i anslutning till ett gränsövergångsställe betalar

tillbaka mervärdesskatten till resande som för ut sina inköp är det således, åtminstone tills vidare, fortfarande nödvändigt att förutsätta att de övervakar utförelsen av varorna.

På de grunder som nämns ovan kan det anses att det krav på ändamålsenlighet som anges i 124 § i grundlagen uppfylls.

4.3 Skyldigheten att tillgodose de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och kravet på god förvaltning

En förutsättning för att offentliga förvaltningsuppgifter ska kunna anförtros andra än myndigheter är att det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Enligt förarbetena till grundlagen gäller kraven på rättssäkerhet och god förvaltning framför allt beslutsfattandet i samband med offentliga förvaltningsuppgifter. Enligt grundlagsutskottets överväganden krävs det för att kraven på god förvaltning ska kunna tillgodoses att, när någon annan än en myndighet anförtros en offentlig förvaltningsuppgift, kompetensen och lämpligheten hos den som sköter förvaltningsuppgiften, övervakningen och styrningen av förvaltningsuppgiften samt bestämmelsernas exakthet och övriga ändamålsenlighet säkerställs. Det måste utfärdas tillräckligt detaljerade, klart avgränsade och heltäckande bestämmelser i lag om skötseln av uppgifter som anförtros andra än myndigheter och om det anknytande förfarandet. Även uppgifterna och eventuella självständiga befogenheter måste anges exakt. Det viktigaste syftet med de föreslagna bestämmelserna om återbetalningsverksamhet är inte heller så mycket att trygga butiksägarnas och de resandes rättsskydd och grundläggande rättigheter som att säkerställa tillförlitligheten hos återbetalningsföretagens övervakning av att förutsättningarna för skattefri försäljning till resande uppfylls. Detta beror på den karaktär av konkreta åtgärder som återbetalningsföretagens övervakning av utförelsen har och på syftet med övervakningen samt på den nämnda kopplingen till dessa företags egen affärsverksamhet. Butiksägarna kan på normalt sätt söka ändring i mervärdesbeskattningen av försäljningen till resan-

de. Den resande är ingen part i mervärdesbeskattningen och har ingen rätt att få tillbaka skatten av staten, utan förhållandet mellan den resande, butiksägaren och det återbetalningsföretag som representerar denne hör till privaträttens område.

För att det ska kunna säkerställas att förutsättningarna enligt 124 § i grundlagen uppfylls bedömer man det som nödvändigt att även i fortsättningen kräva tillstånd av dem som utövar återbetalningsverksamhet som innefattar övervakning av att de resandes inköp förs ut ur landet. Utöver denna förhandstillsyn innehåller lagförslaget bestämmelser om Skatteförvaltningens tillsynsansvar, återbetalningsföretagens skyldighet att för granskning visa det material som behövs och förutsättningarna för återkallande av tillstånd.

Lagförslaget innehåller exakta bestämmelser om förutsättningarna för verksamhetstillstånd och om tillståndshavarens uppgifter. Sökandena förutsätts bl.a. vara pålitliga och ha yrkeskunskap. Det föreslås ingen hänvisning till allmänna förvaltningslagar i lagförslaget, för enligt grundlagsutskottets nyare praxis behövs sådana hänvisningar inte längre eftersom allmänna förvaltningslagar med stöd av sina bestämmelser om tillämpningsområde, myndighetsdefinitioner eller krav för enskilda att tillhandahålla språkliga tjänster också tillämpas på enskilda när de fullgör offentliga förvaltningsuppgifter (t.ex. GrUU 15/2012 rd, GrUU 13/2010 rd och GrUU 42/2005 rd).

Eftersom övervakningen av utförelsen vid mervärdesskattefri försäljning till resande handlar om faktiska åtgärder, dvs. konkreta iakttagelser vid övervakningen, innehåller lagförslaget inga bestämmelser om möjligheten att söka ändring i fråga om en sådan åtgärd. Rättsskyddet i efterhand bygger till denna del på klagomål t.ex. till chefen för den som sköter en förvaltningsuppgift eller till Skatteförvaltningen och på annan administrativ kontroll. Dessutom är det viktigt att en butiksägare i enlighet med mervärdesskatte lagen kan söka ändring i mervärdesbeskattningen av försäljningen till resande. Den resande är ingen part i mervärdesbeskattningen och har således ingen besvärsmät i den frågan, utan förhållandet mellan den resande

och butiksägaren eller det återbetalningsföretag som representerar denne hör till privaträttens område. Till denna del är civiltalan det rättsmedel som den resande har till sitt förfogande. I 11 § i lagförslaget föreskrivs det om överklagande av Skatteförvaltningens beslut om verksamhetstillstånd eller beslut om godkännande av ett ombud eller återbetalningsställe.

Om en offentlig förvaltningsuppgift anförtros någon annan än en myndighet, måste det författningsmässigt ses till att samma bestämmelser tillämpas på personer med tjänsteansvar som på andra när de utför detta uppdrag (GrUU 5/2010 rd, GrUU 3/2009 rd, GrUU 1/2008 rd). I 10 § föreskrivs det av tydlighetskäl om tillämpningen av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Dessutom föreslås det en informativ hänvisning till skadeståndslagen.

De nu föreslagna bestämmelserna om skyldigheten för ett återbetalningsföretag som bedriver kontant återbetalning av mervärdes skatten i anslutning till mervärdesskattefri försäljning till resande att övervaka utförelsen av inköp kan inte på de grunder som anges ovan anses äventyra de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning.

4.4 Återkallande av verksamhetstillstånd

Grundlagsutskottet har ansett att det med tanke på proportionaliteten i bestämmelserna om rättigheterna och skyldigheterna för en enskild aktör som inte hör till myndighetsorganisationen är nödvändigt att möjligheten att återkalla ett tillstånd binds vid allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser eller vid att de anmärkningar och varningar som eventuellt givits den enskilda aktören inte har lett till korrigerande av påtalade brister i verksamheten (GrUU 40/2002 rd, GrUU 20/2006 rd).

En förutsättning för att ett tillstånd att utöva återbetalningsverksamhet ska återkallas är enligt förslaget att villkoren för ett verksamhetstillstånd inte uppfylls och dessutom att tillståndshavaren trots en anmärkning inte har rättat till den verksamhet som strider mot skyldigheterna enligt lag och att försummel-

sen kan anses vara väsentlig. Skatteförvaltningens godkännande kan också återkallas bara i fråga om ett visst ombud eller verksamhetsställe.

De föreslagna bestämmelserna om återkallande av tillstånd anses uppfylla de villkor som grundlagsutskottet har ställt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om skyldigheterna för dem som bedriver kontant återbetalning av mervärdesskatten på försäljning till resande**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Övervakningsskyldighet av dem som bedriver kontant återbetalning av mervärdesskatt

Näringsidkare som bedriver återbetalning av mervärdesskatten på försäljning till resande enligt 70 b § 1 mom. i mervärdesskattelagen (1501/1993) och som har verksamhetsställen som avses i 2 mom. ska organisera verksamheten på alla dessa verksamhetsställen så att näringsidkarna på ett tillförlitligt sätt kan ta reda på en resandes boningsort, övervaka att resanden på det sätt som anges i 70 b § 1 mom. i mervärdesskattelagen från Finland för ut varorna från Europeiska unionens mervärdesskatteområde som avses i unionens lagstiftning och intyga att resanden har gjort så.

Med verksamhetsställe avses näringsidkarens eller dennes ombuds serviceställe på ett övergångsställe vid gränsen till Finlands territorium och samtidigt till Europeiska unionens mervärdesskatteområde eller i landskapet Åland vid gränsen till landskapet, där resande som för ut inköp får mervärdesskatten på försäljning till resande återbetald kontant, på ett konto eller på något annat jämförbart sätt.

De som deltar i sådan övervakning av försäljning till resande som avses i 1 mom. ska ha tillräcklig yrkeskunskap för uppgiften.

2 §

Tillståndsplikt för verksamheten

När återbetalning av mervärdesskatten på försäljning till resande bedrivs på ett sätt

som omfattar övervakningsskyldighet enligt 1 § 1 mom., krävs det verksamhetstillstånd enligt denna lag. Verksamhetstillstånd beviljas av Skatteförvaltningen efter ansökan. Skatteförvaltningen ska inhämta utlåtande av Tullen om en tillståndsansökan. Tillståndet gäller tills vidare.

En tillståndshavare får utöva verksamheten genom ombud. Tillståndshavaren ansvarar dock för att skyldigheterna enligt denna lag fullgörs.

3 §

Förutsättningar för beviljande av verksamhetstillstånd

Verksamhetstillstånd beviljas en fysisk person

1) som har uppnått myndighetsåldern och har rätt att utöva näringsverksamhet i Finland,

2) som inte är i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats,

3) som har den yrkeskunskap som krävs för övervakning som avses i 1 § 1 mom.,

4) som är pålitlig, och

5) vars system för övervakning som avses i 1 § 1 mom. kan anses vara tillförlitligt.

Verksamhetstillstånd beviljas en juridisk person

1) som har rätt att utöva näringsverksamhet i Finland,

2) som inte är i konkurs,

3) vars styrelsemedlemmar och deras suppleanter, verkställande direktör, ansvariga bolagsmän och andra personer i en jämförbar ställning är pålitliga,

4) som har en anställd som svarar för att återbetalningen av mervärdesskatten följer denna lag och denna anställda uppfyller villkoren i 1 mom. 1—4 punkten, och

5) vars system för övervakning som avses i 1 § 1 mom. kan anses vara tillförlitligt.

En person anses vara pålitlig om han eller hon inte genom en lagakraftvunnen dom under de fem senaste åren har dömts till fängelsestraff och inte heller under de tre senaste åren till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig att övervaka mervärdesskattefri försäljning till resande. En person anses dock inte vara pålitlig om han eller hon under de fem senaste åren har meddelats näringsförbud eller om han eller hon annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig att övervaka mervärdesskattefri försäljning till resande.

Även ombud ska uppfylla villkoren i 1 mom. 1—4 punkten eller 2 mom. 1—3 punkten.

4 §

Ansökan om verksamhetstillstånd

En ansökan om verksamhetstillstånd ska innehålla följande uppgifter:

1) om sökanden är en fysisk person, fullständigt namn, personbeteckning eller om sådan saknas födelsedatum, firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller någon annan motsvarande beteckning samt kontaktuppgifter,

2) om sökanden är en juridisk person, firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller någon annan motsvarande beteckning samt kontaktuppgifter,

3) om sökanden är en juridisk person, i fråga om de personer som avses i 3 § 2 mom. 3 och 4 punkten fullständigt namn och personbeteckning eller om sådan saknas födelsedatum,

4) i fråga om varje ombud de uppgifter som anges i 1—3 punkten,

5) i fråga om varje verksamhetsställe besöksadress och exakt läge,

6) en redogörelse för tillförlitligheten hos det system för övervakning som avses i 1 § 1 mom.

5 §

Ändrade uppgifter

En tillståndshavare ska utan dröjsmål göra en skriftlig anmälan till Skatteförvaltningen om ändringar i de uppgifter som anges i 4 § och om andra omständigheter som är av betydelse vid en bedömning av om det fortfarande finns förutsättningar för ett verksamhetstillstånd.

Nya ombud och verksamhetsställen ska godkännas av Skatteförvaltningen innan de inleder sin verksamhet.

Om det är meningen att tillämpa automatiserade system inom övervakningen av mervärdesskattefri försäljning till resande, ska kontrollreglerna för systemen godkännas av Skatteförvaltningen innan de tas i bruk. Handlingar som gäller kontrollreglerna är sekretessbelagda.

Skatteförvaltningen ska höra Tullen före godkännanden som avses i 2 och 3 mom.

6 §

Tystnadsplikt

Tillståndshavare och ombud samt personer som hör till deras förvaltningsorgan eller är anställda hos dem får inte för utomstående röja kontrollregler som avses i 5 § 3 mom. och som de har fått kännedom om.

7 §

Förteckning över tillståndshavarna och ombuden

Skatteförvaltningen för en offentlig förteckning över näringsidkare som har beviljats ett verksamhetstillstånd som avses i 2 § och över godkända ombud.

I förteckningen ska följande uppgifter ingå:
1) i fråga om fysiska personer fullständigt namn, firma, eventuell bifirma samt företags- och organisationsnummer eller någon annan motsvarande beteckning,

2) i fråga om juridiska personer firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller någon annan motsvarande

beteckning samt uppgifter enligt 1 punkten om ansvariga föreståndare,

3) uppgift om huruvida näringsidkaren är tillståndshavare eller ombud,

4) besöksadress för varje verksamhetsställe,

5) datum för beviljande av verksamhetstillstånd,

6) datum för återkallande av verksamhetstillstånd.

Uppgifterna avförs ur registret ett år efter det att ett verksamhetstillstånd har återkallats.

8 §

Tillsyn

Skatteförvaltningen utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag och över att den övervakning som avses i 1 § 1 mom. är tillbörlig.

Näringsidkare som avses i denna lag och deras ombud är skyldiga att på uppmaning av Skatteförvaltningen för granskning visa allt det material och den övriga egendom som kan vara av betydelse vid tillsynen över att näringsidkarens eller ombudets verksamhet följer denna lag. I fråga om granskningen tillämpas bestämmelsen om skattegranskning i 14 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995).

Skatteförvaltningen har rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få de uppgifter som behövs för att utreda pålitligheten hos personer som avses i 3 § 1 mom. 4 punkten, 2 mom. 3 och 4 punkten och 4 mom. Bestämmelser om rätten att få uppgifter ur straffregistret finns i straffregisterlagen (770/1993).

9 §

Återkallande av verksamhetstillstånd och godkännande

Skatteförvaltningen ska återkalla ett verksamhetstillstånd, om tillståndshavaren inte längre uppfyller villkoren för tillstånd eller om tillståndshavaren begär att tillståndet ska återkallas. I det förstnämnda fallet ska tills-

tåndshavaren ges tillfälle att bli hörd innan tillståndet återkallas.

Verksamhetstillstånd och sådana godkännanden som avses i 5 § 2 mom. kan återkallas helt och hållet eller i fråga om ett visst verksamhetsställe eller ombud, om tillståndshavaren försummar sin skyldighet enligt 1 §, 5 § 1—3 mom., 6 § eller 8 § 2 mom. och trots en anmärkning inte har avhjälpt missförhållandet inom den tid som Skatteförvaltningen har bestämt och försummelsen kan anses vara väsentlig.

10 §

Tjänsteansvar

På fysiska personer som är tillståndshavare eller ombud och på ansvariga personer enligt 3 § 2 mom. 4 punkten hos juridiska personer som är tillståndshavare samt på dem som är anställda hos sådana fysiska eller juridiska personer tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar till den del de utför uppgifter som hänför sig till den övervakning som avses i 1 § 1 mom.

Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

11 §

Överklagande

Ett beslut som Skatteförvaltningen har meddelat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett beslut av förvaltningsdomstolen om återkallande av verksamhetstillstånd eller godkännande får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Andra beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut enligt denna lag om återkallande av verksamhetstillstånd eller godkännande verkställs oberoende av besvär, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställighet av beslutet.

12 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs förordningen om organisering av mervärdesskattefri försäljning till resande (485/1985).

En näringsidkare som vid denna lags ikraftträdande utövar verksamhet som avses i 2 § 1 mom. med stöd av ett tillstånd som har beviljats i enlighet med den förordning som nämns i 2 mom. och som inom två månader från ikraftträdandet ansöker om verksamhetstillstånd enligt 4 § får fortsätta sin verksamhet tills beslut har fattats om ett verksamhetstillstånd som avses i denna lag.

2.**Lag****om ändring av 70 b och 133 § i mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i mervärdesskattelagen (1501/1993) 70 b § 1 och 3 mom. och 133 § 5 mom., sådana de lyder, 70 b § 1 och 3 mom. i lag 505/2014 och 133 § 5 mom. i lagarna 761/2013 och 507/2014, som följer:

70 b §

Skatt betalas inte på försäljning av varor som medförs som personligt bagage till en resande som inte är bosatt eller stadigvarande vistas inom gemenskapen eller i Norge, om det utreds att resanden har fört ut varorna oanvända från gemenskapen under de tre följande månaderna efter försäljningsmånaden och om det vederlag som tagits ut hos resanden är minst 40 euro. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur utredningen ska ges.

Skatt betalas inte på försäljning i ett på en flygplats beläget tullager enligt artikel 99 i tullkodexen eller på försäljning i ett lager enligt 72 j § av varor för att medföras som personligt bagage till dem som reser utanför gemenskapen. Till en person som är bosatt eller stadigvarande vistas i Norge får dock

skattefritt säljas endast alkoholdrycker, tobaksprodukter, choklad- och konfektyrvaror, parfyper, kosmetiska preparat och toalettmiddel.

133 §

En person som i Finland inte bedriver annan försäljning än sådan som berättigar till återbäring enligt 131 § och som inte vill använda sin rätt till återbäring omfattas av bestämmelsen i 4 mom. endast om det är fråga om följande försäljningar:

- 1) försäljning av investeringsguld som avses i 43 b §,
- 2) försäljning som avses i 72 a §,
- 3) försäljning av en tjänst som beskattas enligt en bestämmelse som motsvarar 65 § där köparen, då denne är en näringsidkare el-

ler en juridisk person som finns upptagen i registret över mervärdesskattskyldiga men inte är näringsidkare, är skyldig att betala skatt i en annan medlemstat enligt en bestämmelse som motsvarar 9 § 1 mom., eller

4) försäljning av en vara eller en tjänst för vilken köparen är skattskyldig enligt 8 b—8 d §.

—————

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 27 november 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

ANTTI RINNE

Lagstiftningsråd *Suvi Anttila*

Bilaga
Parallelltext

2.

Lag

om ändring av 70 b och 133 § i mervärdesskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mervärdesskattelagen (1501/1993) 70 b § 1 och 3 mom. och 133 § 5 mom.,
sådana de lyder, 70 b § 1 och 3 mom. i lag 505/2014 och 133 § 5 mom. i lagarna 761/2013
och 507/2014, som följer:

Gällande lydelse

70 b §

Skatt betalas inte på försäljning av varor som medförs som bagage till en passagerare som inte är bosatt eller stadigvarande vistas inom gemenskapen eller i Norge, om det utreds att passageraren, *så som föreskrivs genom förordning av statsrådet*, har fört ut varorna oanvända från gemenskapen under de tre följande månaderna efter försäljningsmånaden och om det vederlag som uppburits hos passageraren är minst 40 euro.

Skatt betalas inte på försäljning i ett på en flygplats beläget tullager enligt artikel 99 i tullkodexen eller på försäljning i ett lager enligt 72 j § av varor för att medföras som bagage till dem som reser utanför gemenskapen. Till en person som är bosatt eller stadigvarande vistas i Norge får dock skattefritt säljas endast alkoholdrycker, tobaksprodukter, choklad- och konfektyrvaror, parfymer, kosmetiska preparat och toalettmiddel.

133 §

Vad som bestäms i 3 mom. *i denna paragraf* tillämpas på en person som i Finland inte bedriver annan försäljning än sådan som berättigar till återbäring enligt 131 § och som inte vill använda sin rätt till återbäring endast, om det är fråga om följande försäljningar:

- 1) försäljning av investeringsguld som av-

Föreslagen lydelse

70 b §

Skatt betalas inte på försäljning av varor som medförs som *personligt* bagage till en *resande* som inte är bosatt eller stadigvarande vistas inom gemenskapen eller i Norge, om det utreds att *resanden* har fört ut varorna oanvända från gemenskapen under de tre följande månaderna efter försäljningsmånaden och om det vederlag som *tagits ut* hos *resanden* är minst 40 euro. *Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur utredningen ska ges.*

Skatt betalas inte på försäljning i ett på en flygplats beläget tullager enligt artikel 99 i tullkodexen eller på försäljning i ett lager enligt 72 j § av varor för att medföras som *personligt* bagage till dem som reser utanför gemenskapen. Till en person som är bosatt eller stadigvarande vistas i Norge får dock skattefritt säljas endast alkoholdrycker, tobaksprodukter, choklad- och konfektyrvaror, parfymer, kosmetiska preparat och toalettmiddel.

133 §

En person som i Finland inte bedriver annan försäljning än sådan som berättigar till återbäring enligt 131 § och som inte vill använda sin rätt till återbäring omfattas av bestämmelsen i 4 mom. endast om det är fråga om följande försäljningar:

- 1) försäljning av investeringsguld som av-

ses i 43 b §,

2) försäljning som avses i 72 a §,

3) försäljning av tjänst som beskattas enligt en bestämmelse som motsvarar 65 § där köparen, då denne är en näringsidkare eller en juridisk person som finns upptagen i registret över mervärdesskattskyldiga men inte är näringsidkare, är skyldig att betala skatt i en annan medlemsstat enligt en bestämmelse som motsvarar 9 § 1 mom., eller

4) försäljning av en vara eller en tjänst för vilken köparen är skattskyldig enligt 8 b—8 d §.

ses i 43 b §,

2) försäljning som avses i 72 a §,

3) försäljning av en tjänst som beskattas enligt en bestämmelse som motsvarar 65 § där köparen, då denne är en näringsidkare eller en juridisk person som finns upptagen i registret över mervärdesskattskyldiga men inte är näringsidkare, är skyldig att betala skatt i en annan medlemsstat enligt en bestämmelse som motsvarar 9 § 1 mom., eller

4) försäljning av en vara eller en tjänst för vilken köparen är skattskyldig enligt 8 b—8 d §.

Denna lag träder i kraft den 20 .